

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bestuurskundige berichten december 1990

Brummans, A.; Vorst, A. van der; Brink, H. van den; Carasso, L.; Keulen, P. van; Meijers, M.; Vorst, A. van der

Citation

Brummans, A., Vorst, A. van der, Brink, H. van den, Carasso, L., Keulen, P. van, Meijers, M., & Vorst, A. van der (Eds.). (1990). *Bestuurskundige berichten december 1990*. *Bestuurskundige Berichten*, 5(3). Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233361>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233361>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Jaargang 5 nummer 3
December 1990

Northern Ireland problem
Irwin problematiek
"Ingekakte meelopers, roert u!"

officieel orgaan van de
Bestuurskundige Interfacultaire
Vereniging Leiden

BESTUURSKUNDIGE BERICHTEN

ISSN: 0920-5772

5e jaargang, nummer 3. Een uitgave van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden. Verschijnt vier maal per jaar.

Hoofredactie

Angelique Brummans en Ard van der Vorst

Redactie

Harro van den Brink, Angelique Brummans, Lucella Carasso, Peter van Keulen, Mathilde Meijers, Ard van der Vorst

Lay-out

Harro van den Brink en Mathilde Meijers

Medewerkers aan dit nummer

Irene Baard, Michel Brender à Brandis, Mariëtte Glim, Tjeerd de Groot, Jeroen Hendriks, Frans Jorna, Peter de Kruyk, Peter Mair, Erwin Müller

Omslag ontwerp

Harro van den Brink (vrij naar Richard de Wit)

Advertenties

Peter van Keulen
071-149879
Ard van der Vorst
071-760043

Redactieraad

Mw. M.L. Gevers-Breusers, Jouke de Vries, Dhr. D. Kaphorst, Frits van der Meer, Angelique Brummans en Ard van der Vorst

Redactieadres

B.I.L. t.a.v. redactie BB
Vakgroep Bestuurskunde
Wassenaarseweg 52
Postbus 9555
2300 RB Leiden
071-273696

Abonnementen

B.I.L.-leden ontvangen de BB gratis. Voor niet-leden bedraagt de abonnementsprijs Fl. 16,- per jaar. Over te maken op bankrekeningnummer 56.65.22.373 t.n.v. "BB" of op giro 9013 van ABN Leiden o.v.v. "BB rek. nr. 56.65.22.373; Abonnement"

Druk

Drukkerij Faculteit der Sociale Wetenschappen

Waar redacteuren op persoonlijke titel hun mening geven, is deze niet noodzakelijkerwijs die van de hele redactie.

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
An introduction to the Northern Ireland problem	4
De Irwin-problematiek	7
ALV-verslag	8
Professioneel	9
Lokaal referendum	11
Europa '91	13
Kritiek op Michiel Nicolaas van der Hargh	15
Stageberichten	17
De nieuwe stagecoördinator	18
Media Club International	19
Column Erwin Muller	22
London Revisited	24
Hoe werkt bestuurskunde?	27
Wie vangt de bal?	29
Over melk en andere brokken	30
Verenigde Gründlichkeit	33
Agenda	35

Voorwoord

Nieuwe handen komen uit de mouw. Frisse koppen hebben deze BB gevuld en vormgegeven. Het oude team is na de laatste net weer niet gehaalde deadline zuchtend, steunend en kreunend met de VUT gegaan.

Angelique Brummans

Ard van der Vorst

Rinkel, rinkel, bel, bel! De hete adem van de kerstman is al voelbaar. Het extra dikke kerstnummer ligt voor je. Het is een primeur voor deze nieuwe redactie (zie die knappe koppen beneden). Het enthousiasme van de redactieleden is niet te stuiten! Maar zonder jullie zijn we nergens. We doen een beroep op jullie om voor volgend nummer de meest sensationele en wereldschokkende berichten in te sturen. De deadline is vijftien februari 1991. Reacties op kritieken zijn zeer welkom. Wie durft?!

Voor u ligt een keur aan artikelen. Van een interview met de voorzitter van het eliteclubje in Nederland tot de Noord-Ierland-problematiek. Van vakgroepsnieuws tot reisverslagen. De inzet met het schrijven van artikelen was weer groot.

Ook mensen van buiten de redactie klommen in de pen, waarvoor onze hartelijke dank. Door overvloedig materiaal hebben we helaas niet eens alles kunnen plaatsen. Het nieuwe bestuur staat al te trappelen met hun Verenigde Gründlichkeit. We willen hen hier veel succes toewensen.

Als we het dan toch in deze donkere dagen voor kerst over de B.I.L. hebben, is het aanbevelenswaardig om onder de kerstboom aan jouw studievereniging te denken. Er zijn namelijk vanuit de B.I.L. gemeenschap ontevreden geluiden gehoord over de naam 'B.I.L.'. Stuur ideeën omtrent naamswijziging naar ons op!

Om vooruit te lopen op op handen zijnde gebeurtenissen, wensen wij u namens de gehele redactie prettige kerstdagen en een gelukkig nieuwjaar.

An introduction to the Northern Ireland problem

Peter Mair verzorgt dit jaar namens de vakgroep Politicologie de cursus Grote Mogendheden voor bestuurskundestudenten in hun basisdoctoraal. Eenieder die deze collegereeks volgt zal duidelijk zijn dat hij zich zeer betrokken voelt bij de toestand in Noord-Ierland. Mair is dan ook zelf van Ierse afkomst. Onder begeleiding van professor Daalder schreef hij het proefschrift 'Changing the Irish Party System'. Peter Mair geeft hier een eerste schets van de problemen.

Peter Mair

A few days ago, a woman in Northern Ireland drove her car to a local garage and asked the garage owner to check it over. She was having problems with the exhaust, she said, and was worried that a new exhaust might have to be fitted. The owner got into the car and reversed it into the work bay. The woman walked away. The car exploded. The garage owner was killed instantly. Police are now trying to trace the woman.

This wasn't a random killing. The bomb had been deliberately placed in the car by the IRA, the Irish Republican Army, and the garage owner had actually been the intended victim. He was, in the IRA's terms, a 'legitimate target'. As well as running the garage, he had also been a part-time member of the Ulster Defence Regiment, a locally-recruited reserve regiment of the British Army, which plays a major role within the security forces in Northern Ireland. Indeed, as far as the IRA is concerned, there are a lot of 'legitimate targets' in Northern Ireland. These include all members of the police force, the RUC; all members of the full-time British Army, which has been deployed on the streets of Northern Ireland since 1969; all members of the part-time UDR; and, indeed, all those civilians who are in any way involved in supplying services to the security forces, be they cooks who prepare food for the army; shopkeepers who sell

goods to army personnel; or construction workers who help to build, or repair, army barracks. These all add up to a lot of targets; and in Northern Ireland, there is a lot of killing.

Since the present wave of 'the troubles' began more than twenty years ago, almost 3,000 people, including 2,000 civilians, have died as a result of political violence in Northern Ireland. This may not seem a lot, especially for those who, confronted by problems in South Africa, the Middle East and India, have become innured to political tragedies. But this is to neglect the fact that Northern Ireland has a population of just 1,5 million, roughly one-tenth of that of the Netherlands, and that its killings are occurring more or less on our doorstep. Nor is it just the death rate itself which is striking: in this same twenty-year period, this small, isolated and largely forgotten community has also witnessed some 8,000 bombings, some 11,000 armed robberies, and some 30,000 shooting incidents.

The problem in Northern Ireland is a simple one; it is only its resolution that is difficult. Two communities exist side by side, neither of which can trust nor accommodate the other. The majority community, roughly one million people, is Protestant; the minority community, roughly 500,000 people, is Catholic. But while they are divided by religion, their

conflict is not about religion. Indeed, it would be highly unlikely that such an intense and pervasive conflict could have persisted had it concerned only such questions as whether the communion host really embodied or just represented the body of Christ, or whether the Pope was really infallible, or whether Mary should be venerated in her own right. Rather, the conflict concerns something much more fundamental, and that is the question of national identity.

The majority Protestant community regards itself as British, and wishes to see Northern Ireland retain its present constitutional status as an integral part of the United Kingdom. The minority Catholic community, on the other hand, regards itself as Irish, and would like to see Northern Ireland being severed from the UK and becoming part of the Republic of Ireland. This latter position is also shared, at least formally, by the government of the Republic itself. Indeed, the constitution of the Republic formally claims *de jure* jurisdiction over Northern Ireland, recognising the rights of the British government only as a *de facto* necessity.

Hence Northern Ireland is not just a 'minority' problem; rather, it is also a 'double minority' problem. The Catholics in Northern Ireland are in a minority vis-à-vis the Protestants in Northern Ireland and, as such, feel threatened; but, in relation to the island of Ireland as a whole, the Protestants also feel themselves in a minority situation, and also feel threatened. The population of the Republic, some 3,5 million, is almost uniformly Catholic, and the social policy of the state there has enshrined much of Catholic moral teaching. Divorce is not permitted in the Irish Republic, for example; abortion is actually unconstitutional; and access to contraception was legalised only in the late 1970s. To join with the Republic is therefore, for Protestants, to be ruled by

the Vatican. Hence their desire to remain part of the United Kingdom.

Northern Ireland is as much part of the United Kingdom as is Scotland, Wales, or even England, and is subject to the same laws, policies, and taxes. Unfortunately, however, voters in Northern Ireland do not enjoy the same democratic opportunities as voters in Scotland, Wales and England, and they are unable to hold their government accountable for those laws, policies and taxes which are imposed upon them. The explanation for this lack of democratic accountability is simple: neither of the two main British parties, the Conservatives and the Labour Party, nominates candidates for election in Northern Ireland. Indeed, the Labour Party will not even open its membership to people who live in Northern Ireland. Thus while voters elsewhere in the UK have a choice between the two parties which are contending for the right to govern them, Northern Irish voters are given no role at all in choosing their government, and must content themselves with choosing between local Northern Irish candidates who, inevitably, will have no executive voice.

Northern Ireland was created in 1922, emerging by default when the rest of the island of Ireland became independent from the UK, and, until 1972, it enjoyed its own internal system of self-government within the UK, with its own local parliament and government. This was a period when Protestant domination over the Catholic minority was experienced most acutely. The Protestant party, the Unionists, won a clear majority at each election to the local Northern Irish parliament, with the Catholic party, the Nationalists, never winning much more than 30 per cent of the seats. The Unionists were always the governing party; the Nationalists were always the opposition. Unionist rule extended much further than this, however, in that the party also controlled most of the

local district councils, as well as the senior civil service, the police and the judiciary. It was, in the phrase of one Unionist, a Protestant state for a Protestant people, and was one in which the Catholics, perceived by the Protestants as traitors, were wholly excluded.

When the oppressed Catholics eventually took to the streets in protest in 1969, the system broke down. Protest was met by repression, which led to more protest, and more repression, until, within the escalating wave of political violence, the Northern Irish parliament was abolished, and political rule was imposed directly from London. This has done little to ease the tension, however, and violence and political polarisation have persisted.

British policy towards Northern Ireland is now one of reluctant responsibility: London must govern Northern Ireland, since it is part of the UK, but it doesn't really want to have that responsibility. As far as London is concerned, the best thing that could happen would be if Northern Ireland, with all its problems, would become part of the Republic. But as long as two-thirds of the population of the province wish to remain part of the UK, then London must put up with the problem. Hence, the second best solution is the restoration of a limited form of self-government, and this is what is currently being attempted. This at least would take some of the heat off London, and enable it to pass the problem off as simply a local Irish difficulty.

The problem here is that self-government cannot be restored on the same basis as before, with the Protestants in total control, and with the Catholics wholly excluded. Both communities will have to share executive power, if that power is to be devolved, and it is this which has created the real stumbling block. The Catholics would like to share power with the Protestants, but will do so only if the govern-

ment of the Republic can also be involved as a sort of constitutional chaperone. The Protestants also seem willing, even if reluctantly, to share power with the Catholics, but will do so only if the government of the Republic, which denies constitutional recognition to Northern Ireland, is not involved.

This is real zero-sum politics, and a compromise seems impossible to achieve. The likelihood, therefore, is that London will continue to govern Northern Ireland directly; that the lack of democratic accountability will remain; and that the killings will continue. In short, even in these heady days of popular democratic revolutions, it seems that the people of Northern Ireland are still being left to their own cruel devices.

De Irwin-problematiek

De eerstejaars kennen hem nog niet: de tweedejaars daarentegen maar al te goed! Dhr. Irwin is de man die voor opschudding zorgde op de vakgroep bestuurskunde en onder studenten bestuurskunde die het tentamen Methoden & Technieken (kortweg M&T) nog moeten afleggen.

Angelique Brummans

Het onderwerp van gesprek was een tentamen M&T in december of januari aanstaande. Wat bleek: dhr. Irwin was niet bereid een tentamen te maken voor de honderd mensen die M&T nog moeten maken. Dat terwijl velen daarmee nog net op tijd hun propedeuse zouden kunnen halen. Immers, het behalen van de propedeuse is een ingangsvoorwaarde voor een vak uit het DI jaar. Als al deze mensen niet aan deze ingangsvoorwaarde kunnen voldoen, mogen zij Vaardigheden I niet volgen en lopen ze, wat betreft dit vak, een studie-achterstand op van één jaar.

Als de gevolgen zo groot zijn dan is het toch normaal dat dhr. Irwin een tentamen maakt? Helaas weigert hij naar de belangen van de studenten te kijken. Eén van de redeneringen van dhr. Irwin gaat in de trant van 'als je dit tentamen niet in twee keer kunt halen, hoor je niet thuis bij bestuurskunde'. Dit geeft impliciet aan dat voor hem het vak M&T het enige selectie criterium bij bestuurskunde zou zijn. Dit is natuurlijk nonsens, want Inleiding Bestuurskunde en Bestuurskunde Thema's zijn de twee andere hoofdvakken uit het eerste jaar. Deze vakken behoren dus net zo goed tot het pakket van selectiecriteria. Bovendien kunnen er zich onverwachte gebeurtenissen (buiten de studie) voordoen, zodat je je voor een (M&T)tentamen niet goed kunt voorbereiden. Zeker mensen in het eerste jaar hebben te maken met oponthoud (bijvoorbeeld omdat de omschakeling van middelbare school naar universiteit groot is voor sommigen).

Een ander probleem met dhr. Irwin ligt in de tentamenvorm. Mij valt op dat bij een tentamen M&T zowel de vragen als de antwoorden daarop discutabel kunnen zijn. De aard van het vak brengt namelijk met zich mee, dat niet alle vragen zodanig gemaakt kunnen worden, dat er maar één nauwkeurig gedefinieerd antwoord op mogelijk is. Nuanceverschillen, ja zelfs heel andere benaderingen zijn mogelijk bij het beantwoorden van vragen. Waarom? Omdat de vragen multi-interpretabel zijn. Dhr. Irwin ziet dit niet en hij verwacht dat de student zijn gedachten kan lezen en voor het 'juiste' antwoord kiest. Doet de student dit laatste niet (maar is zijn antwoord wel correct) dan heeft hij pech. Want dhr. Irwin duldt geen tegenspraak of discussie. Zelfs niet van zijn eigen medewerkers. Hij vertoont dus niet alleen student-onvriendelijk-gedrag, doch ook medewerker-onvriendelijk-gedrag.

De vakgroep bestuurskunde heeft voor dit probleem zo zijn eigen oplossing: we maken zelf wel een tentamen als dhr. Irwin het niet doet.

Wat schetst nu mijn verbazing? Dhr. Irwin, die eerst een maand lang bij bestuurskunde ruzie heeft lopen zoeken, maakt toch een tentamen. Denkt hij opeens wel aan het belang van de student? Wil hij de vakgroep bestuurskunde werkelijk van dienst zijn? Leuk dat er een tentamen van Irwin komt, maar er blijft sprake van student- en medewerker-onvriendelijk-gedrag, doordat Irwin de spanningen veel te hoog op heeft laten lopen.

Algemene Leden Vergadering

Een donker achterkamertje ergens in Leiden. Kaarslicht. Zenuwachtige blikken verraden op handen zijnde veranderingen. Onheilspellend gefluister. Plots een luide slag: "Hierbij open ik de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering van de Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden."

Ard van der Vorst
Mathilde Meijers

Half acht, achttien oktober 1990 in 't Kaisertje. Na een jaar lang enthousiast het voorzitterschap van de B.I.L. vervuld te hebben, nam Michel Brender à Brandis voor de laatste maal de hamer ter hand om de vergadering te openen. Na enkele formele handelingen leest ieder bestuurslid zijn deel van het jaarverslag voor. Hieruit blijken de diverse verdiensten van het bestuur '89-'90. Het ledental groeide tot 700 leden. De boekenservice werd geautomiseerd met behulp van het computerprogramma geschreven door Han Tesselaar. De contacten met zusterverenigingen in andere universiteitssteden werden geïntensiveerd. Er is een opzet gemaakt voor een magazine van het Landelijk Overlegorgaan Bestuurskundestudenten (LOB). Ook werd er veel aandacht besteed aan promotie: posters, strooifolders, pennen, stickers, T-shirts (schattig hè?), een informatiebrochure voor niet-leden, waaronder sponsors en een BIL-introductiefolder voor de eerstejaars. Aan de bestaande activiteiten werden de Dies Natalis en een sportdag toegevoegd.

Nadat het bestuur deze op zichzelf zeer positieve activiteiten had aangestipt, wilde de ALV het ook nog even over andere zaken hebben. Oud-voorzitster Jenneke Arink verweet het bestuur "kleuterigheid", wat zoveel wil zeggen als te weinig originele initiatieven, het oppotten van geld en in herhaling vallende excursies.

Hierna verrijst penningmeester Lenny van Klink. Met de borst stoer vooruit en de

sleutelbos klaar voor gebruik aan zijn zijde, spreekt hij de ALV op onnavolgbare wijze toe. (How macho!) Uit zijn verslag blijkt dat het een goed financieel jaar was. De algemene reserve nam zelfs toe. De ALV vroeg zich echter af of dat wel zo positief was. Daarnaast was er van de post "Leuke Dingen" die vorig jaar opgericht was, een zeer groot gedeelte eenvoudig overgeheveld naar de post "Almanak" om het tekort daar te dichten. Alhoewel de almanak een erg leuk ding is, zette de ALV hier toch vraagtekens bij.

De vergadering kabbelde rustig voort, totdat zich donkere wolken begonnen samen te pakken boven 't Kaisertje: de erelidprocedure. Het bestuur wilde Han Tesselaar voordragen voor het erelidmaatschap als eerbetoon voor zijn vele uren noeste arbeid achter de verenigingscomputer. Voorzitter Michel verspreekt zich echter en zegt diverse malen dat het bestuur Han als erelid wil benoemen in plaats van voordragen. Dit veroorzaakt enige consternatie onder de leden. Vervolgens ontstaat een verhitte discussie over wat het erelidmaatschap nu eigenlijk inhoudt en of Han Tesselaar aan deze criteria voldoet. De emoties laaien hoog op. Het voorstel wordt gedaan het lidmaatschap van verdienste in te stellen. Dit vereist echter een wijziging van de statuten. Aangezien deze een aantal weken voor een ALV ingediend moeten zijn, wordt besloten later in het jaar een nieuwe ALV te houden om de wijziging in

stemming te kunnen brengen. Bij het ter perse gaan van deze BB zal deze reeds hebben plaats gevonden. Wat ook de uitkomst zal zijn, de gebeurtenissen blijven hoogst ongelukkig voor Han.

Na verder verloop van de vergadering vindt de bestuurswisseling plaats (klefkwijl-lebber-slijm), waarna het nieuwe bestuur achter de tafel plaatsneemt. In een flits gooit kersverse voorzitter Mark Crooijmans de term Verenigde Gründlichkeit over tafel. Wat later blijkt dit het motto te zijn voor het komend bestuursjaar. Het "Verenigde"-gedeelte beoogt de binding tussen leden sterk te houden, o.a. door het opzetten van een tentamen-

en uittrekselbank en het instellen van een feestcommissie. Ondertussen lijdt de nieuwe B.I.L.-secretaris F.ke Jorna al zichtbaar onder zijn nieuwe functie. Zijn onderlip is reeds tot een ongekend dieptepunt gedaald. Mark gaat echter onverbiddeijk verder met het "Gründlichkeit"-gedeelte. Het nieuwe bestuur wil de B.I.L. op professionele wijze gaan promoten, zowel intern als extern. Om dit alles te kunnen verwezenlijken beroept hij zich op een gezamenlijke inzet van alle leden. Het ziet er naar uit dat het bestuur zich in ieder geval vol overgave zal inzetten dit jaar. Wij wensen hen veel sterkte en plezier!

Professioneel

Het eerste B.I.L. bestuur zonder een oud-B.I.L. bestuurder. Voor sommigen reden om te vrezen voor de continuïteit, voor anderen een welkome verandering in het B.I.L. beleid. De ALV in oktober 1989 ontving het nieuwe bestuur 'hartverwarmend'; 'Waar zijn jullie in hemelsnaam mee bezig?' opende een net gewisseld bestuurslid die ontevreden bleek over de BB begroting. Die begroting was in goed overleg tussen het kandidaatbestuur en de BB redactie tot stand gekomen, maar blijktbaar was niet iedereen 'binnen de BB' hiervan op de hoogte gesteld.

Michel Brender à Brandis

Het kersverse bestuur was zich in ieder geval vanaf dat moment ervan bewust dat uit de 'kring' van oud-B.I.L. bestuurders weinig gemeente sympathie kon worden verwacht. De houding van dit nieuwe bestuur die, bestaande activiteiten professioneler wilde aanpakken, werd door sommigen uit die kring beschreven als arrogant. Alles was toch immers al heel professioneel geregeld? Het eigenlijke verenigingsjaar '89-'90 was een geslaagd jaar. Vastberaden om het beoogde B.I.L.

beleid waar te maken is een jaar lang, met behulp van enthousiaste commissieleden, hard en met veel plezier gewerkt. Dat laatste is een onmisbare factor bij een vereniging waar alle werkzaamheden op basis van vrijwilligheid worden verricht. Dat plezier komt onder druk te staan, indien een of meer activiteiten door omstandigheden niet zouden kunnen worden georganiseerd. Dat is het afgelopen jaar gelukkig niet voorgekomen. Het aantal activiteiten werd zelfs uitgebreid, wat toch

duidelijk blijkt wanneer je de gerealiseerde uitgaven van het afgelopen jaar vergelijkt met die van het daaraan voorafgaande jaar, namelijk ruim f18.000,- tegenover ruim f12.000,-. Geen reden om te concluderen dat het 'oppotbeleid', wat een jaarlijks terugkerend verwijt is aan elk B.I.L. bestuur, ook door 'mijn' bestuur in volle glorie is voortgezet. Dat een oud-penningmeester dat verwijt op de ALV van 18 oktober jongstleden toch meende te moeten maken zegt meer over haar(..), dan over het gevoerde beleid. Dat op diezelfde avond iemand niet tot erelid wordt benoemd terwijl hij het wel degelijk heeft verdiend, stemt mij wat somber. Als hij niet tot erelid mag worden benoemd, wie dan wel?

Het afgelopen jaar zag ik bij de B.I.L. een groeiende interesse onder de leden, van de eerstejaars tot en met de ouderejaars. De teamgeest in 'mijn' bestuur was van het begin tot het einde uitstekend. Vraagtekens zet ik bij de integriteit van sommigen van de zogenaamde 'oud-bestuurders'. Wat te denken van een oud-voorzitter die ons in maart complimenteert met de keuze van Londen als excursieplaats en ons daarbij ook wel wil helpen in verband met haar 'connecties' aldaar, om ons vervolgens op de ALV een gebrek aan originaliteit te verwijten omdat we 'weer naar Londen gingen'...(Gelukkig gingen we niet voor de derde keer naar Brussel!). Nee, zo'n houding draagt niet bij aan het streven om de B.I.L. professioneler te maken. Daar hoort namelijk ook een ALV bij die op professionele wijze bij een gevoerd beleid (opbouwende) kritische kanttekeningen weet te plaatsen en niet loze kritiek levert omdat 'het erbij hoort'.

Samen werken aan de toekomst van de B.I.L., zoals de nieuwe voorzitter stelde in zijn 'maiden speech'? Prima, maar dat kan alleen als het door de ALV gegeven vertrouwen niet wordt ondermijnd vanuit een hoek waaruit je het als bestuur het minst verwacht.

Over professionaliteit gesproken.....

Lokaal referendum

Op 6 maart 1991 zal in Leiden een proef worden gehouden met een lokaal referendum, tezamen met de verkiezingen voor Provinciale Staten. Onder het motto "Onze democratie is niet oud en ook niet af", bracht D66 reeds begin 1989 de nota "Lokaal referendum in Leiden" uit. In juni 1989 stemden B & W in met het bijbehorende voorstel een proef te houden met een raadplegend referendum. Het definitieve besluit van de gemeenteraad viel uiteindelijk begin dit jaar. Onderwerp van stemming is het voorstel tot vrijere sluitingstijden van de horeca.

Mathilde Meijers

Volgens de gezaghebbende definitie van professor Gilhuis is een referendum te omschrijven als "een institutie op grond waarvan een besluit dat door een staatsorgaan is genomen of wordt overwogen met betrekking tot een bepaalde zaak, tot voorwerp van een stemming wordt gemaakt". Daarnaast kent men nog het volksinitiatief. Hiervan is sprake als een gedeelte van de bevolking een voorstel tot het nemen van een bepaald besluit doet. Verder kan men nog onderscheid maken tussen raadgevende (consultatieve) en beslissende (decisieve) referenda en volksinitiatieven. In Leiden zal er sprake zijn van een raadgevend referendum.

In de gemeentelijke nota "Lokaal referendum in Leiden" geeft D66 als belangrijkste motivering voor het houden van referenda "een algemene achterliggende behoefte om de politieke vervreemding tegen te gaan die inherent lijkt te zijn aan het huidige politieke systeem". Meer concreet wordt genoemd de vergroting van de participatie van de burgers, de versterkte legitimatie van de besluiten en de omstandigheid dat de gemeente als overheidslaag een aantal inherente voordelen heeft voor de toepassing van referenda.

Er zijn echter evenzovele argumenten tegen als voor het referendum. BB ploos door "Lokaal referendum in Leiden" en

vatte een aantal kritische noten in vijf stellingen. Deze legde ze voor aan Pex Langenberg, schrijver van de nota en voorzitter van de D66-gemeenteraadsfractie.

De heersende lokale politieke cultuur mag geen reden zijn om structurele wijzigingen in het politieke systeem aan te brengen.

"Daar ben ik het niet mee eens. Je moet natuurlijk ook proberen om die politieke cultuur zelf te veranderen, en dat kan soms door structuren te wijzigen. De burger kiest een partij aan de hand van een partijprogramma. Het is echter een fictie om te denken dat die burger het dan met het hele programma eens is. Het referendum biedt de mogelijkheid afwijkende meningen over afzonderlijke punten te uiten."

Dat het referendum bij zou kunnen dragen aan de emancipatie van de vrouw is onzin.

"Dat hebben wij ook nooit zo rechtstreeks beweerd. Wel heeft onderzoek geleerd dat degenen die actief participeren in de politiek vaak mannelijk en autochtoon zijn. De stemkaart is straks echter voor iedereen. Bovendien is datgene wat wij belangrijk aan het referendum vinden de weken

ervoor: de discussies, de fora, de buurtavonden. Daarmee hopen we meer mensen te bereiken, waaronder die vrouwen. Op deze manier geeft het vrouwen een extra kans hun stem te laten horen."

Het referendum laat geen ruimte voor een afweging van belangen.

"Onzin. Dat kan heel goed. In het zogenaamde voortraject van discussies etc. kun je heel goed de voor- en nadelen rond een onderwerp aangeven. Ik denk dat je de burger niet moet onderschatten. Die kan die afweging ook best zelf maken, en zal daarbij ook rekening houden met de gevolgen die anderen van een bepaald besluit ondervinden. Dit gaat nog meer op bij een gemeentelijke kwestie dan bij veel zaken die in de landelijke politiek spelen. Bij een zaak als het milieu houden mensen al rekening met twee generaties na nu."

Het referendum is slechts een lapmiddel dat dient om de onmacht van politieke partijen de wil van de kiezers te vertalen te compenseren.

"Wij zien het referendum als een aanvulling op de bestaande mogelijkheden voor participatie, en zeker niet als oplossing voor een eventuele onmacht van partijen de wil van de kiezers te vertalen. Niet dat alle partijen daar even goed in slagen, maar dat is altijd al zo geweest. Daar moet je dus tegelijkertijd aan werken. Ondertussen creëer je dan met het referendum de mogelijkheid tot rechtstreekse invloed op het stadsbestuur."

D66 benadrukt de democratische hervormingen slechts bij gebrek aan andere issues om zich wezenlijk te profileren.

"De lezer moet zelf maar naar de publieke tribune komen om te kijken of dat zo is."

Met het houden van de proef is D66 er eindelijk in geslaagd daadwerkelijk punten te scoren met de democratische hervor-

mingen. De partij werd opgericht met als voornaamste klacht het te lage democratische gehalte van ons politieke systeem. Sindsdien rakelt de partij herhaaldelijk de discussie rond de hervormingen op. Kritisch blijven nadenken over het systeem is in principe erg nuttig. Het steeds opnieuw voeren van dezelfde discussie zonder dat er concrete resultaten volgen is echter zeer vermoeiend. Misschien vormt het referendum nu een doorbraak voor de democraten.

Europa '91

Sinds oktober 1988 bestaat er voor studenten bestuurskunde de mogelijkheid om deel te nemen aan het Europees uitwisselingsnetwerk ERASMUS. De aanmeldingen voor dit ERASMUSprogramma zullen naar verwachting komend jaar in aantal toenemen. Een van de redenen om aandacht te besteden aan de procedure die voorafgaat aan de uitzending naar een Europese universiteit. Dr. J. Raadschelders is een van de verantwoordelijke docenten die jaarlijks de selectieprocedure verzorgt.

Lucella Carasso
Peter van Keulen

Officieel begint inschrijving voor het Erasmusprogramma rond 1 maart wanneer de formulieren door de student worden ingeleverd. Deze aanvraagformulieren bevatten naast persoonsgegevens en behaalde studieresultaten, een motivatie voor de gewenste universiteit(en). Raadschelders: "Over het algemeen moet de student een redelijk prestatieniveau hebben. Dit vereiste niveau is mede afhankelijk van wat de eisen van de ontvangende universiteit zijn. Minstens zo belangrijk is echter de motivatie.' Door middel van het doorlezen van mappen (die zich bevinden bij het internationale secretariaat op de vijfde verdieping) over de diverse universiteiten en hun vakkenaanbod kan een student eventueel zijn motivatie goed onderbouwen.

"In de motivatie staat dus een omschreven voorkeur van universiteit. Ook kan er een omschrijving in staan van een bepaalde toekomstige beroepskeuze op internationaal gebied van een student, welke tevens door uitwisseling gerealiseerd kan worden. Verder kan iemand opgeven dat het mede in het belang van zijn studie kan zijn dat hij of zij een taal onder de knie krijgt", aldus Raadschelders.

Hij bevestigt dat sommige universiteiten alleen 'het beste van het beste' willen (bijvoorbeeld de London School of Economics), maar over het algemeen wordt er meer gekeken naar een behoorlijk niveau, waarbij ook een gemiddelde

van een zes tot mogelijkheden van voor uitzending behoort. Voorrang krijgen altijd de studenten die hun D-I hebben afgerond en studenten die nooit eerder aan uitwisseling hebben deelgenomen.

Raadschelders: "Bij de selectie geldt juist niet de overweging of het een goede student met een hoog gemiddelde is, maar er wordt (juist) ook gekeken naar de mate van bijdrage tot betere studieresultaten bij een bepaalde student. Het is dan ook gebeurd dat iemand met een lager gemiddelde de voorkeur kreeg boven iemand met een hoger gemiddelde." Met name voor Spanje en Italië is kennis van de taal vereist omdat hier de colleges niet in het Engels worden gegeven. Deze taalbeheersing wordt vooraf getest. "Wat studenten zich verder moeten realiseren is dat ze voor vier of vijf maanden van huis zijn en eventueel heimwee kunnen krijgen. We zullen hierop nooit mensen selecteren maar men moet zich hiervan wel bewust zijn. Soms kan het overigens goed zijn om om deze reden elders te studeren."

Vorig jaar kwamen er in totaal 120 verzoeken voor uitwisseling binnen, inclusief School of Public and Environmental Affairs (SPEA) in Amerika, en verwacht wordt dat het aantal aanvragen het komend jaar zal stijgen. De verwerking van de aanmeldingsformulieren vindt plaats in samenwerking met Rotterdamse docenten en wordt verdeeld naar regio van aan-

melding. De aansluitende selectiegesprekken vinden meestal plaats in april. De student spreekt dan met een docent uit Rotterdam en één uit Leiden. Vervolgens voeren deze docenten onderling overleg en spreken hun voorkeur voor een student uit. Mocht besluitvorming hierover moeizaam verlopen dan wordt er een plenaire stafvergadering gehouden.

Raadschelders: "Iedereen komt hier op voor de student die hij of zij heeft geïnterviewd. Mocht echter blijken dat een besluit moeilijk te nemen valt dan hakt dhr. T. Toonen, in overleg, uiteindelijk de knoop door. Degenen die echter afvallen omdat er louter en alleen geen plaats is staan vooraan bij de volgende ronde."

Begin mei hoort een student of hij aan het Erasmusprogramma deel mag nemen. Men probeert de uitzending zo eerlijk en gelijk mogelijk te laten verlopen, 'gelijk naar mannen en vrouwen en gelijk naar verdeling over Leiden en Rotterdam', aldus Raadschelders. "Omdat de selectie voor het Erasmusprogramma gelijk loopt met die voor SPEA, proberen we soms mensen die zich voor Amerika hebben aangemeld bij het Erasmus te praten. Dit doen we omdat er zich zo ontzettend veel mensen opgeven voor SPEA, dat plaatsing onmogelijk is."

Een van de uitgangspunten van de Erasmusuitwisseling is dat de studie in het thuisland niet mag lijden onder de studie van vier of vijf maanden aan een andere universiteit. Gezien de compensatie-ervaringen wordt er nu gewerkt aan een compensatie-systeem door de doctoraal-examencommissie dat helderheid moet verschaffen. "Het is raadzaam als student om van tevoren naar de mogelijkheden van compensatie te informeren. Voor een deel is de huidige compensatieregeling een organisatiefout, er is onvoldoende duidelijkheid geschapen over de mogelijkheden.

We hopen dit in de toekomst te voorkomen." Tevens wordt er momenteel gewerkt aan een zogenaamde Erasmus-matrix die verschillende waarderingsstelsels in diverse landen naast elkaar zet.

In hoeverre deelname aan een uitwisselingsprogramma uiteindelijk een student ten goede komt is nog niet geheel duidelijk. Raadschelders: "Tot dusver zijn er niet gestructureerd gesprekken gevoerd met mensen die aan uitwisseling hebben deelgenomen. Deze evaluatie gaat in de toekomst wel plaatsvinden." Om hierop vooruit te lopen willen de schrijvers van dit artikel graag met mensen in contact komen die Erasmus ervaringen hebben. Via deze verhalen kunnen medestudenten geholpen worden wanneer ze eventueel aan uitwisseling deelnemen. In de volgende BB lees je hier dus alles over in: 'Erasmusprogram, the sequel'.

Kritiek op Michiel Nicolaas van der Hargh

To ask "what does government do?" is to state a plain man's question in plain man's language. The answer is by no means simple. (Rose, 1976, p.247; and Rose and Peters, 1978, p.67)

Jeroen Hendriks

De vraag wat de overheid nu eigenlijk doet is inderdaad niet simpel te beantwoorden. Een holistisch antwoord op een vraag als deze zal men dan ook niet snel kunnen formuleren. Wel is het natuurlijk mogelijk zoveel mogelijk zaken op te sommen waar de overheid zich mee bezighoudt. Dat deze zaken nogal divergeren zal een ieder bekend zijn. Het toekennen van een studiebeurs aan armzalige studenten (die deze beurs er vervolgens in de kroeg weer doorheenjagen, zodat de horecagelegenheden in de studentensteden een gigantische economische bloei doormaken) is tenslotte wel even iets anders dan bijvoorbeeld een Michiel Nicolaas van der Hargh die columns schrijft (of schreef) voor het blad Bestuurskundige Berichten. Dit laatste voorbeeld is overigens niet toevallig, want van der Hargh is juist degene over wie dit artikel handelt. De vraag rijst nu bij de oplettende en regelmatig de B.B. doornemende lezer, hoe ik zou kunnen weten dat van der Hargh een onderdeel is van de overheid. Dit heeft namelijk nooit expliciet vermeld gestaan in zijn columns. Hij is hierover altijd buitengewoon vaag geweest. Welnu, zeker weten doe ik het ook niet, maar er is een aantal aanwijzingen die het vermoeden doen rijzen dat Van der Hargh onderdeel is van onze eigen vakgroep bestuurskunde. Zo tracht hij in zijn columns bijvoorbeeld een vrij uitgebreide kennis van de gang van zaken binnen de Leidse vakgroep bestuurskunde te profileren. Als dit het enige was, zou het ook nog een student(e) kunnen zijn, maar studenten gaan

over het algemeen niet naar oraties van nieuwe hoogleraren en zeker niet naar de receptie na afloop (B.B. 19 juni 1989, J.H.). Verder is er nog een aantal aanwijzingen die mijn vermoeden ondersteunen, maar waar ik hier nu niet verder op in zal gaan.

Voor mij staat het dus vast dat de naam Michiel Nicolaas van der Hargh een pseudoniem is, aangezien er binnen de Leidse vakgroep bestuurskunde niemand onder die naam opereert. (Er staan trouwens ook geen studenten van die naam ingeschreven). Velen van u zullen nu willen weten welk persoon er dan werkelijk achter de fake-naam Michiel Nicolaas van der Hargh schuilt. Ook hierover heb ik een aan zekerheid grenzend vermoeden, maar aangezien de persoon al een aantal jaren niet het lef heeft kunnen opbrengen zijn kritieken onder eigen naam te laten publiceren, zal ik het hem niet aandoen hem alsnog te ontmaskeren. Ik hanteer hier met opzet de hij-vorm omdat Michiel Nicolaas uiteindelijk voor een manspersoon staat. Dit neemt natuurlijk niet weg dat de echte van der Hargh ook een vrouw zou kunnen zijn. Maar zoals al eerder opgemerkt zal ik mijn vermoeden hierover niet uitspreken.

Van der Hargh's column waarin hij zijn vertrek aankondigde (B.B. 2, 1990, J.H.) heb ik met gemengde gevoelens gelezen. Mijn eerste reactie was: "who the hell is Michiel Nicolaas van der Hargh? Is dat iemand?" Aangezien hij al meerdere columns geschreven scheen te hebben, heb ik bij de redactie van de B.B. wat oude

nummers opgevraagd.

Heel even is bij mij het idee opgekomen om naar aanleiding van M. N. van der Hargh's columns een soort Kant-achtige 'Kritiek an Michiel Nicolaas van der Hargh' serie op te zetten. Na enkele zeer korte overpeinzingen ben ik echter tot de conclusie gekomen dat dit slechts verspilling van tijd, energie en papier zou zijn. Vandaar dat ik het bij dit artikel houd.

In het maart nummer van 1988 doet Michiel Nicolaas van der Hargh zijn intrede in de B.B. Niet veel later worden boven iedere column van hem de contouren van een pijpzuigend individu afgebeeld, die verrassend veel overeenkomst toont met een ons allen bekend persoon binnen de vakgroep. Maar dit terzijde. Binnen de columns van Van der Hargh is een aantal zaken zeer opvallend.

In de eerste plaats biedt Van der Hargh tamelijk weinig onderwerpvariatie. Eigenlijk was hij in iedere column die ik van hem gelezen heb bezig ons vakgebied en het openbaar bestuur in het algemeen in bescherming te nemen. Op zich is dit een goede zaak, maar ik vraag me af of het nodig is dit keer op keer te doen; wie probeerde hij nu eigenlijk te overtuigen? Zijn lezers of zichzelf? Zoals sociale vernieuwing nodig wordt geacht is ook onderwerppinnovatie noodzakelijk om een blad als B.B. leesbaar te houden, zonder gedachten als "daar heb je hem weer" op te laten komen.

In de tweede plaats is het opvallend dat Van der Hargh doorlopend iets niet wil doen, maar het toch doet. Zo wil hij volgens eigen schrijven zijn eigen belezenheid eigenlijk niet zo tentoonspreiden. Getuige het citaat van de Schotse dichter Robert Burns heeft hij hier echter toch een dringende behoefte aan (B.B. 2, april 1989, J.H.). In zijn laatste column (B.B. 2, 1990, J.H.) schrijft hij dat het niet zijn stijl is om stemmig van toonzetting en voorzien van een vleugje dramatiek afscheid te nemen. Toch kan hij dit niet laten. Alleen

zijn slotzin 'Het gaat u allen goed' al!

In de derde plaats geeft Van der Hargh voortdurend steken onder water. Hiervoor gebruikt hij een aantal losse, niet veelzeggende opmerkingen die hij vervolgens afdoet met: 'Maar dit terzijde'. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in B.B. 2-4 1990: Liever een toepasselijk literair citaat dan bijvoorbeeld een zinsnede als '...het creëren van change management'. Ook hekelt hij in B.B. 4 - 1989 het feit dat sommige leden van de vakgroep autobiografisch ingesteld zijn. Zou dit niet het gevolg zijn van het feit dat zijn eigen autobiografische anecdotes niet interessant genoeg zijn? Ik ben mij er overigens van bewust dat ik 'Maar dit terzijde' ook heb gebruikt in dit artikel. Dit heb ik gedaan om het herkenbaar voor Van der Hargh te maken.

Als laatste punt, aansluitend bij het vorige, wens ik van der Hargh's continue arrogantie even aan te stippen. Over het algemeen zijn de columns van Van der Hargh tamelijk arrogant van toonaard. Gebruikt hij deze arrogantie soms als facadegedrag om zijn eigen frustraties en onkunde te verhullen?

Toppunt in dit verband is trouwens het feit dat hij vindt dat de redactie eigenlijk toch wel zijn columns had moeten bundelen. Wel, ik stel voor dat hij zijn eigen stukken uit oude B.B. nummers scheurt en er en nietje doorheen ragt. Bij deze zijn zijn columns dan gebundeld en kan hij op ieder gewenst moment van de dag zijn, door zichzelf zo hoog geprezen schrijfsels, uit de kast trekken.

Het is een feit: Michiel Nicolaas van der Hargh is niet meer. Bezweken onder de publicatiedruk, een van de vele frustraties die hem uiteindelijk noodlottig zijn geworden. Zullen we zijn zogenaamd scherpe zienswijze missen? Wie weet. Michiel Nicolaas van der Hargh, het ga je goed.

(P.S. We will miss you Frits)

Stageberichten

Dit keer in stageberichten het relaas van Alexander van de Berg. Deze ex-BIL-bestuurder liep zijn stage bij het zogenaamde Crisis Onderzoek Team (C.O.T.). Dit is een club rond prof. Rosenthal die alles wat mis gaat in de Nederlandse samenleving gretig en grondig aan een bestuurskundige analyse onderwerpt. Zo stortte ze zich bijvoorbeeld op de beruchte storm begin dit jaar en op het voetbalvandalisme. Over dit laatste probleem ging Alexanders stage.

Mathilde Meijers

Het C.O.T. kent diverse projectgroepen, waaronder die voor voetbalvandalisme. Voor deze groep deed Alexander samen met vier andere studenten onderzoek in de praktijk. Iedere student nam hierbij één grote stad voor zijn rekening en kreeg een stageplaats bij de plaatselijke politie. Van alle verschillende actoren die bij het voetbalvandalisme betrokken zijn (van verschillende gemeente-afdelingen tot aan het Openbaar Ministerie) bleek bij de politie de meeste concentratie van activiteiten plaats te vinden. Zij is immers de frontlijnorganisatie die het meest direct met de problemen geconfronteerd wordt. Deze projectopzet, waarbij een groep studenten onderzoek verricht in het kader van hun afstudeerscriptie, had voor het C.O.T. diverse voordelen. Ten eerste waren de studenten gratis, er was namelijk geen sprake van een stagevergoeding. Maar het team werd zo ook verzekerd van een wetenschappelijk onderzoek, aangezien een eerste vereiste van een afstudeerscriptie deze wetenschappelijke onderbouwing is. Voor het C.O.T., dat vaker klachten had gehad over de geringe wetenschappelijke fundering, was dit een pre.

Maar ook voor de student valt er iets mee te pikken in deze opzet. In veel gevallen ontbreekt het aan een goede stagebegeleiding door gebrek aan tijd, specialistische kennis of andere zaken van de zijde van de docent. In dit geval was dat anders. De

begeleiding maakte immers zelf deel uit van de projectgroep van het C.O.T., en had op die manier een direct belang bij een goed onderzoek. Bovendien levert het groepsgewijs begeleiden van studenten met een gelijksoortig onderzoek een hoop tijdsbesparing op. Onderling kunnen de studenten veel steun aan elkaar hebben. Je hoeft niet opeens helemaal alleen te werken na gezellig met elkaar in de collegezaal gezeten te hebben.

In de praktijk werd het een erg levendige stage. Om een compleet beeld van het voetbalvandalismebeleid te krijgen moest Alexander immers op veel verschillende plaatsen onderzoek doen. Hij woonde uiteenlopende vergaderingen bij, bezocht de voetbalwedstrijden zelf, nam diverse interviews af, etcetera. Maar ook literatuurstudie en documentanalyse behoorden tot de onderzoeksmethoden. Doordat de plaatselijke commandant zijn stagebegeleider was, kon Alexander ook een nachtelijke patrouille in Utrecht meemaken. "Dan wordt je beeld van de maatschappij toch aardig bijgesteld in een aantal uur." Voor de politie heeft hij een hoop meer respect gekregen. "Als je ziet voor welke problemen die mensen gesteld worden, en dat vergelijkt met de middelen die ze ter beschikking hebben. Ongelooflijk. En terwijl de politie direct met alle problemen geconfronteerd wordt, stellen haar opdrachtgevers zich vaak nogal ongeïnteresseerd op. De burgemeester bijvoorbeeld

laat dikwijls alleen iets van zich horen als de media zich ermee gaan bemoeien." De samenwerking in de onderzoeksgroep was erg goed. De begeleiding was lang en intensief, en daar heeft Alexander veel aan gehad. Maar verder was het ook erg gezellig. "Niet gewoon gezellig, maar ècht gezellig."

De nieuwe stagecoördinator

Enkele maanden geleden nam stagecoördinator Waalkens afscheid van de vakgroep. Hij werd tijdelijk opgevolgd door interim-coördinatrice Lucienne Kelfkens. Inmiddels heeft zijn definitieve opvolger echter intrede gedaan in de hogere regionen van Gebouw 5. Zijn naam is Geert-Jan Spakman en BB stelt hem aan U voor.

Mathilde Meijers

Als je dacht dat bestuurskunde al zo multi-disciplinair was, dan zul je je helemaal verbazen over dhr. Spakman. Hij is afgestudeerd geschiedkundige, en volgde een tijd de opleiding voor de buitenlandse dienst. Deze ronde hij echter niet af. Hierna had hij diverse baantjes, en maakte zelfs een kleine carrière als kunstschilder. Via een gecombineerd studie- en stagecoördinatorschap bij de vakgroep geschiedenis kwam hij uiteindelijk bij bestuurskunde terecht. Zijn introductie met dit voor hem nieuwe vak verschilde niet veel van die van de gemiddelde student: zijn bescheiden zomervakantie bestond uit het doorworstelen van het standaardwerk van Van Braam.

De nu 38-jarige Spakman vindt dat een van de belangrijke aspecten van zijn functie de kwaliteitsbewaking van de stages is. Een goede stage levert immers ook vaak een goede scriptie. Wilde Waalkens nog wel eens het accent leggen op verkoopstechnieken, Spakman wil duidelijk meer inhoudelijk te werk gaan. Hij denkt

Aan al die klagende en kritische bestuurskundigen out there in de collegezalen wil Alexander verder nog kwijt dat de veel gehoorde klacht "We leren hier niks" onterecht is. Tijdens zijn stage ervoer hij dat hij wel degelijk veel geleerd had, en ook daadwerkelijk iets kon vertellen aan mensen in de praktijk.

dat dit ook voor de student de enige manier is waarop je er komt. Dhr. Spakman zal en in Leiden en in Rotterdam werkzaam zijn. Op welke dagen hij waar is, is echter niet altijd te zeggen. Telefonisch is hij doorgaans wel bereikbaar. Hij hoopt dat studenten niet zullen aarzelen een boodschap achter te laten als dit niet zo is, dan kan er zo snel mogelijk een afspraak gemaakt worden.

De algemeen secretaris van de Media Club International S. Schoor: "Het begon met zes omroepmensen, mijzelf en een bitterbal".

Op 16 oktober 1980 vond de eerste bijeenkomst plaats van de Media Club International. Tien jaar later is deze club uitgegroeid tot een multi-mediale, informatieve gezelligheidsvereniging. Het unieke van deze vereniging ligt mede in het gegeven dat je geen lid kunt worden en dat een bezoek alleen mogelijk is op uitnodiging. Een gesprek met initiatiefnemer en algemeen secretaris van de Media Club, de heer Stephan Schoor, over lobbying, broadcast-city, bestuurskundigen en media, elitevorming en andere zaken.

Peter van Keulen

"In 1980 begon het met zes omroepmensen, mijzelf en een bitterbal", vertelt Schoor. "Het idee om te komen tot een uitwisselingsorgaan voor informatie op mediagebied ontstond in augustus 1980 tijdens een pers-parlement-sport-ontmoeting in de Efteling. Uit diverse gesprekken bleek dat er behoefte was aan een meer reguliere uitwisseling van ideeën." Dit initiatief vond zijn beslag op de eerste bijeenkomst op 16 oktober 1980. Sindsdien wordt er iedere maand een bijeenkomst georganiseerd waarbij diverse vooraanstaande industriëlen, mediakopstukken en politici acte de presence geven. In die tien jaar is de Media Club uitgegroeid tot een vereniging met een ledenbestand van bijna 800 mensen. Hieronder bevinden zich vertegenwoordigers van radio & televisie (61%), dag- en weekbladjournalistiek (11%) en politici & ambtenaren (6%). Verder zijn onder andere voorlichters, uitgevers en filmproducenten vertegenwoordigd. Een dergelijk groot ledenbestand iedere keer geheel uitnodigen is een onmogelijkheid en daarom voert het secretariaat een zogenaamd revolverend uitnodigingsbeleid. Afhankelijk van het thema of onderwerp worden bepaalde deskundigen uitgenodigd.

MEDIA AWARDS

In verband met het tienjarig bestaan werden namens de Club op 9 november jongstleden Media Awards uitgereikt door minister d'Ancona van W.V.C. aan mensen en organisaties die baanbrekend werk verricht hebben op mediagebied. Deze awards gingen naar prof. dr. J. Bank (mediawetenschappen), het Commissariaat voor de Media (mediapolitiek), R. Hendriks (mediatalent) en M. van Dam (mediabusiness). Tijdens deze bijeenkomst deelde minister d'Ancona verder mee het eens te zijn met het plan voor een herstelling van de drie zenders van de publieke omroep. Dit plan moet volgens haar leiden tot een sterke publieke omroeporganisatie.

HERENSOCIËTEIT

In de tien jaar van haar bestaan heeft de Media Club natuurlijk ook veranderingen ondergaan. Schoor: "In het begin droegen we het image van een Herensociëteit. Afgezien van het feit dat dit vervelend was, was dit niet de bedoeling. In de aanwezigheid van vrouwen gingen mannen zich hanig gedragen dus leek het mij verstandiger geen vrouwen meer uit te nodi-

gen." Langzamerhand is men gewend aan vrouwen in het vak en hun aanwezigheid op de bijeenkomsten is nu dan ook de gewoonste zaak van de wereld.

De basisdoelstelling van de Club is onveranderd gebleven: de Media Club International beoogt een informatief en informeel ontmoetingsplatform te bieden aan haar leden. "Deze doelstelling bereiken wij door voor onze bijeenkomsten autoriteiten en gezaghebbende mensen uit te nodigen om voor ons een korte inleiding te houden", aldus Schoor. De onderwerpen worden geselecteerd op hun waarde in de toekomst, waarbij men de voorkeur geeft aan onderwerpen waar een beleidsmaker mee te maken kan krijgen. Schoor: "Via deze weg kan men aan de hand van wat is besproken de besluitvorming en beleidslijnen bijstellen."

De belangrijkste code van de Media Club is dat niets van wat tijdens de ontmoetingen wordt besproken of geuit naar buiten gebracht mag worden zonder uit-

drukkelijke toestemming van de betrokkene(n). "Het is een keer voorgekomen dat deze code geschonden is. De overtreder in kwestie hebben wij uitgenodigd voor een gesprek met het bestuur en vervolgens is hem de wacht aangezegd."

ELITEVORMING

Dit alles leidt tot elitevorming vanwege het feit dat alleen zij die een uitnodiging krijgen (voor)kennis hebben van diverse zaken die besproken worden. Dit aspect wordt door Schoor niet ontkend, integendeel: "Wij zijn hier blij mee en we streven er juist naar dat elitaire element te handhaven omdat dit een van de bestaansrechten van de Club is."

Een geïnstitutionaliseerd lobby-orgaan vindt Schoor zijn Media Club niet. "Lobbying komt overal voor, ook bij ons. Maar als wij heel duidelijk zien dat er in de Club zaken worden gedaan, dan wordt er een gele kaart uitgedeeld om dit een

halt toe te roepen. Echter, als er een beleidsambtenaar uit Den Haag komt en hij gaat naast iemand zitten die hij oppoortuun en nuttig acht en biedt deze persoon vervolgens een whisky aan dan kunnen wij dit natuurlijk niet verbieden. Dat is een gesprek tussen twee heren. Dit riekt echt niet naar lobbying want men komt niet om deze reden bij elkaar."

BROADCAST CITY

Eén van de idealen van Schoor is om binnen drie jaar in Hilversum een geprivatiseerd mediacentrum (omroepkwartier) te ontwikkelen. De aanzet hiertoe is reeds gegeven met het idee om in 'broadcast-city' een hotel neer te zetten met daarin een societeitsgedeelte, restaurant, vergaderzalen en een zogenaamde 'viewing-room'. In deze ruimte kan men dan kijken naar programma's die waar ook ter wereld worden uitgezonden. Schoor: "Belangrijk voor iedereen is dat men hier kan zien, in het kader van Mens, Macht en Media, hoe er wordt gemanipuleerd met nieuws. De media gaat in de toekomst zo'n belangrijke rol spelen dat zelfs de parlementen bij wijze van spreken overbodig worden." Via deze ontmoetingsplaats kunnen (media)deskundigen hierover praten en dit fenomeen analyseren. "Overigens, ook voor bestuurskundigen is het zeker zaak om de ontwikkelingen binnen de media ernstig in de gaten te houden."

Wie aan een der bijeenkomsten van de Media Club International deel wil nemen kan dit kenbaar maken door middel van een briefje, met daarbij een korte levensbeschrijving. Op basis hiervan wordt gekeken, in overleg met bestuur en Raad van Advies, of de betreffende geïnteresseerde daadwerkelijk een rol kan spelen binnen de Club.

18.05 VARA's Kinderen.	18.20 (S) Tennis.	19.00 Colour in the cre-	20.00 (S) Journal.	20.20 Toneel maken.
18.05 De tovenaar van Oz.	18.30 Vanda...	19.00 Bolleman.	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
18.28 De Snorkels.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	20.00 (S) Journal.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.
19.22 De baas in huis.	18.30 Marcella Mesk.	19.00 serie gebaseerd op...	19.25 Pauze TV.	20.00 (S) Journal.
19.00 (S) Journal.	18.30 Bolleman.	19.00 boeken van Margaret Pa...	19.25 Pauze TV.	20.20 Toneel maken.

Lang of kort studeren: that's the question

Toen de redactie van Bestuurskundige Berichten mij vroeg regelmatig een column te schrijven, heb ik besloten niet steeds een slechts voor enkele ingewijden te begrijpen verhaal te schrijven, maar te proberen een actueel probleem binnen de studie Bestuurskunde aan te pakken. Als mensen roddels of achterklap vanuit de vakgroep verwachten, kunnen ze beter andere lectuur lezen dan deze column.

Erwin Muller

Het thema voor deze Bestuurskundige Berichten is weer hoogst actueel. De plannen vanuit het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen om de studietijd te verkorten, zijn weer volop aanwezig. Na de reductie tot zes jaar door middel van de invoering van de Twee-Fasen structuur, wordt nu gedacht aan vijf-jarige universitaire opleidingen. Economisch en efficiënt studeren wordt steeds belangrijker.

STUDIETIJD

Maar ook nu is voor veel studenten de studietijd een probleem. Wat kun je nu het beste doen? In vier jaar afstuderen (of zelfs korter) met marginale cijfers? Of in zes jaar met een heel legio aan nuttige bijvakken en allerhande extra activiteiten? Wat wil de arbeidsmarkt het liefst? Jonge afgestudeerden die nog nader gevormd kunnen worden binnen de eigen organisatie of iets oudere academici die tevens gewerkt hebben aan een eigen ontwikkeling?

Het gaat hier om studenten die de keus hebben zelf te bepalen hoe lang zij over een studie willen doen. Het gaat niet om die studenten die door welke oorzaak dan ook gedwongen zijn langer over hun studie te doen. Wat zou nou het advies moeten zijn aan studenten als zij vragen: "Wat zal ik doen: snel afstuderen of nog veel keuzevakken lopen en extra activiteiten naast mijn studie doen?"

WAT TE KIEZEN?

Het is onduidelijk wat "de" arbeidsmarkt op dit punt van afgestudeerden wil. In sommige banen is een extra ervaring niet onwelkom. Daar zijn ze blij als je een jaartje in het bestuur van een studentenvereniging hebt gezeten of als student-assistent je zelf actief hebt gemaakt. In andere organisaties speelt juist de jonge leeftijd een belangrijke rol. Die organisaties kennen dan ook vaak een uitgebreid trainee-programma om de jonge afgestudeerden het reilen en zeilen van die organisatie bij te brengen. Op die manier wordt je na je studie nog verder onderwezen. Natuurlijk valt niet in het algemeen te zeggen welke organisaties juist afgestudeerden willen die zich breder hebben georiënteerd en welke organisaties afgestudeerden willen hebben die zo snel mogelijk zijn afgestudeerd. Op het gevaar af nu voor een ongenueanceerde generalist te worden uitgemaakt, heb ik hieronder een schema gemaakt van de wensen van verschillende typen organisaties, gebaseerd op eigen beperkte ervaring en gesprekken met andere afgestudeerden. Het is dan ook zeker geen wetenschappelijk onderbouwd schema. Waar geven de verschillende typen organisaties de voorkeur aan: snelle afgestudeerden (Snel) of afgestudeerden die langer gestudeerd hebben maar extra activiteiten naast de studie hebben ontplooid (Extra)?

Rijksoverheid	Extra
Lagere overheid	Extra
Overheidsbedrijven	Snel/Extra
Universiteit	Extra/Snel
Profit sector	Snel

Het schema betekent niet dat je, als je bij een departement wilt gaan werken, per definitie langer over je studie moet doen, maar dat extra activiteiten in een studie Bestuurskunde van pas komen voor die organisatie. Met andere woorden je beschikt dan over meer directe kennis die je kan gebruiken in organisaties op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Dat geldt minder voor de profit sector en de overheidsbedrijven. Bestuurskunde richt zich hoe dan ook minder op die typen organisaties dan op organisaties binnen het openbaar bestuur. Het is dan ook waarschijnlijk dat voor een goed functioneren in een dergelijke organisatie een verdere interne opleiding op jongere leeftijd de meest aangewezen weg is. Universiteiten eisen nog wel eens van hun medewerkers dan ze naast snel afstuderen, ook andere activiteiten moeten hebben ontplooid, zoals een student-assistentschap. Dit schema geeft enige indicatie over de snelheid en omvang waarmee je kan studeren en welke effecten dit kan hebben op latere arbeidsmarktkansen.

EIGEN ONTWIKKELING

Hoewel veel Bestuurskunde-studenten (en ook sommige docenten) sterk gericht zijn op het studeren-om-een-baan, kent studeren ook een meer sociale en psychologische functie. Je leert om te gaan met andere mensen in een werksituatie, je leert hoe vergaderingen, congressen, werk,

een studentenvereniging en feesten moeten worden georganiseerd, je leert hoe conflicten kunnen worden opgelost, etcetera. Op die manier wordt in je studieperiode op speelse wijze toch een soort leereffect bewerkstelligd. Vroeger (ook ver voor mijn tijd) ging je niet zozeer studeren vanwege de betere kansen op een plaats op de arbeidsmarkt, maar vanwege je eigen ontwikkeling als volwaardig individu. Het gaat daarbij om moeilijk te omschrijven, maar zeker niet minder belangrijke zaken als volwassenheid, eigen identiteit, partners en het leren kennen van de normen en waarden in een democratische samenleving als Nederland. Een dergelijke ontwikkeling heeft niet alleen positieve effecten voor het betrokken individu, maar ook zeker voor het functioneren van een samenleving. Een dergelijke individuele ontwikkeling kost tijd en is niet makkelijk in te perken in een bepaald aantal jaren. Iedereen heeft daar zijn eigen periode voor nodig en zijn eigen manier om die ontwikkeling door te maken. Dat hiervoor extra studietijd wordt vrijgemaakt -al dan niet bewust- moet zeker in de overwegingen om lang of kort te studeren worden meegenomen. Studeren alleen om die mooie baan zal zeker op andere terreinen tot frustraties en complexen leiden.

Een individuele afweging van arbeidsmarktperspectieven en eigen ontwikkeling zal tot een keuze voor lang of kort studeren moeten leiden. Simpele generalisaties moeten daarbij worden vermeden. Lang of kort studeren: it stays the question.

London revisited

Bestuurskunde is een internationaal georiënteerde studie. Vandaar dat we zo af en toe ook eens over de grens kijken; letterlijk. Van 24 tot 29 september is een groep B.I.L.-leden gezamenlijk naar Londen geweest. Hier volgt een persoonlijke impressie van een van de deelnemers.

Harro van den Brink

Het is net opgehouden met regenen als een bonte groep studenten zich bepakt en bezakt en zo hier en daar met een nog wat wazige blik verzamelt voor het station in Leiden. Ondanks dat het pas rond acht uur 's ochtends is en de bus te laat arriveert, is de stemming goed en de lucht vol verwachting. Het is dan ook geen wonder dat we na de bus ook op de boot begeleid worden door buien afgewisseld met zonnige perioden. Aangezien het op zo'n boot echter moeilijker is om buiten te zijn dan binnen, levert dat verder geen problemen op en wordt de regenboog slechts als plezierige curiositeit beschouwd. De stemming is dan ook nog steeds op peil als we vele uren later onder een laaghangend wolkendek naar Londen rijden, en het is droog als we na aankomst in het hotel nog even de omgeving verkennen.

DE TWEEDE DAG

De morgenstond heeft goud in de mond. Vandaar dat we dinsdags om zeven uur worden gewekt om gezamenlijk te gaan ontbijten. Een mager zonnetje probeert een verder vrijwel wolkeloze hemel ervan te overtuigen dat het mooi weer is wanneer wij ons om kwart voor tien melden bij de Houses of Parliament. Begeleid door de tonen van Big Ben trekken we naar binnen om enkele uren later aan zijn voeten weer door het gebouw uitgespuwd te worden. In de tussenliggende tijd zijn we volledig ingewijd in het Engelse parle-

mentaire systeem, de tradities die daar bij horen en de visie van minister Cecil Parkinson op een aantal zaken. In hetzelfde tempo wordt de stoet meegesleurd door en onder de Londense straten om rond twee uur een bezoek te kunnen brengen aan de London School of Economics. De middag wordt gevuld met lezingen van enkele docenten en een duidelijk door zenuwen aangeslagen studente. Deze lezingen gaan over de relatie tussen centrale en lokale overheid, hot items in de Britse politiek, Groot-Brittanie en de EG en het zenuwslopende onderzoek naar de Amerikaanse federale begroting. Haar onderzoek loopt gelukkig beter dan de lezing en later tijdens een informeel gesprek ontspant zij zichtbaar. Dat is ook niet vreemd want het hele gebouw ademt een ontspannen sfeer als we vervolgens in kleinere groepjes door studenten worden rondgeleid. Wij zetten ons beste Engelse beentje voor om hen zoveel mogelijk informatie te ontfutselen en onder het genot van een kop koffie verwikkelen wij ons in geanimeerde gesprekken.

De avond wordt gebruikt voor groepsintegratie. Opgeluisterd door vele potten thee wordt er gediscussieerd over studie en toekomst waarbij een lach en een traan dicht naast elkaar blijken te staan.

DE DERDE DAG

Woensdagochtend ontduiken wij de stralende zon via de immer duistere cata-

DE VIERDE DAG

De volgende morgen word ik badend in het zonlicht en het zweet wakker en besef dat ik vergeten ben om mijn gordijn dicht te doen. Enigszins verhit rol ik uit mijn bed. Overigens een redelijk bed voor een hotel, maar dat terzijde. Na in de centrale keuken wat boterhammen geconsumeerd te hebben vertrekken we naar de Bank of England waar we ontvangen worden door echt oubollige bewakers in roze billentickers. We zien een expositie en een film over het ontstaan en de functies van de bank. Eén en ander wordt ingeleid en toegelicht door een charmante jongedame met een vreselijk accent, vergelijkbaar met wat het Limburgs is in Nederland.

Omdat er enige ruimte zit tussen het ochtend- en middagprogramma trekken we in groten getale naar St. Paul's Cathedral. Veel mensen verdwalen hier op de zonnige traptreden terwijl de rest naar binnen gaat, waar de grootste fanaten zelfs een mis bijwonen als verkenning in het Engelse religieuze systeem. Vervolgens worden wij ruw losgerukt uit ons pubdiner in het zonnetje om in de rechtbank te verschijnen. Dit had niets met ons gedrag te maken maar alles met het feit dat de traditionele Engelse juryzittingen in Old Baileys voor publiek toegankelijk zijn. Door de grootte van de groep worden verschillende zaken bijgewoond zoals een moordzaak, de 'Herald of Free Enterprise'-zaak en een ingewikkelde drugsgeldtransactie.

Het eerste deel van de avond wordt gebruikt voor integratie met enkele medebewoners in het hotel. Ons hotel, midden in Oxford Street, dient namelijk doorgaans deelnemers aan uitwisselingsprogramma's tot langdurig onderdak. In een verwarrende mengeling van Engels, Frans, Duits en Nederlands voert ons gesprek uiteindelijk via studie, televisie en Londen city naar de pub. Deze gemeenschappelijke verkenning van het nachtleven is welis-

comben van de metro voor een bezoek aan het Royal Institute of Public Administration (RIPA). Hier worden wij door mister Falcon onthaald op een interessant verhaal over het instituut. Helaas moeten wij weg voordat we alles hebben kunnen vragen maar de boot wacht niet. Het volgende onderdeel is namelijk een boottochtje door de kanalen van Londen. Dat deze lang niet zo mooi zijn als de Amsterdamse grachten is voor ons Hollanders al gauw duidelijk en we zijn blij dat het droog en zonnig is met deze open rondvaartboot. Toch is het aardig om iets te vernemen over de cultuur van de oude stad, de duurste huizen van de stad te zien. Daarbij hebben we een mooi uitzicht op de kooien van de London ZOO.

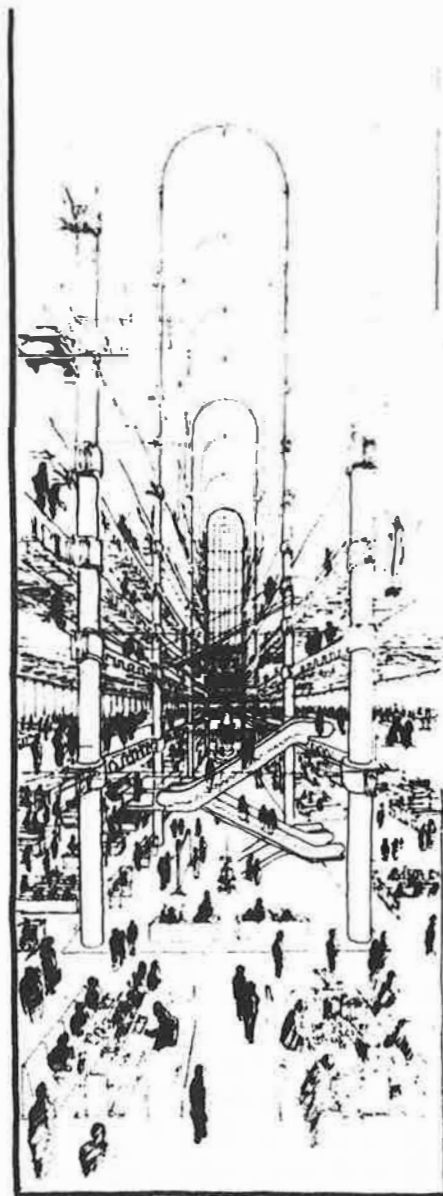
Als we later teruglopen naar het metrostation gaan de jassen uit vanwege de onwaarschijnlijk hoge temperatuur. Doordat onze afspraak bij de Nederlandse ambassade pas later is hebben we even tijd om wat te wandelen en het is dan ook een uitgelaten groep die daar arriveert. De stropdassen worden weer aangetrokken en omgeven door veiligheidsmaatregelen schuifelen we naar binnen. Voor het eerst deze week een Nederlandstalige lezing door het ambassadepersoneel. Er wordt iets verteld over de organisatie en de functie van de ambassade. Bovendien wordt duidelijk dat drugs en kinderporno een substantieler onderdeel zijn van de beeldvorming over Nederland dan klompen, molens en kaas. Voor het eerst ook maken we kennis met de typisch Engelse gastvrijheid als we worden onthaald op thee met cake.

Tijdens deze pauze in de koffiekamer geven de diplomaten lucht aan hun persoonlijke meningen over bepaalde zaken wat een bijzonder aangenaam gebeuren is tussen alle officiële verhalen door. Vervolgens wandelen we door een zonnig Kensington Gardens en Hyde Park terug naar het hotel waar deze dag dan mee beëindigd is.

waar niet gepland, maar wel bijzonder geslaagd.

DE LAATSTE DAG

Persoonlijk vind ik het bijzonder wreed om dan op vrijdagochtend reeds om zeven uur gewekt te worden. De kamers moeten

LLOYDS ROOM RR+P 04/85

echter leeg zijn voordat we aan het programma kunnen beginnen en mopperend begeef ik mij naar de douche. Op het programma staat een bezoek aan de geweldige stalen mierenhoop die men Lloyd's of London noemt en waar 's werelds grootste verzekeraar gevestigd is. Onvoorstelbaar veel mensen lopen in opengewerkte kantoren door elkaar, over roltrappen van honderd meter of meer en schijnen daar tussen nog te werken ook. Gigantisch!

De middag is vrij waardoor iedereen op eigen gelegenheid gaat winkelen in een van de grote Londense warenhuizen of gewoon buiten in de zon gaat zitten, bij een temperatuur van ruim 20°C. Het is dan ook niet zonder het nodige gewee-klaag dat we ons rond een uur of vier melden voor de aftocht. De bus is bovendien weer veel te laat waardoor we het land verlaten door een langzaam stiller wordend landschap waar de nacht als een deken overheen gevleid wordt. Niet dat we zoveel missen aan het grauwe industrieland, maar het is wel typisch Engels. Als de kust snel in het donker verdwijnt besef ik dat we nog steeds geen regen hebben meegemaakt in een land waar het altijd regent.

De 'disco' aan boord vindt gretig aftrek en, hoewel iedereen wel een paar uur geslapen heeft, het gezelschap dat aan land stapt ziet er toch een stuk slechter uit dan het gezelschap dat aan boord ging. De busreis is dan ook in tegenstelling tot de heenreis een nogal duffe aangelegenheid. Rond tien uur worden we afgezet in een druilerig, nog net droog Leiden.

Als ik me enkele uren later doodmoe in mijn bed laat vallen, klettert de regen weer oerhollands tegen de ruiten.

Hoe werkt bestuurskunde?

Bestuurskunde studeren en dan... een baan. Hoe gaat dat of liever gezegd hoe werkt bestuurskunde in de praktijk?

Mariëtte Glim

Als één van de eerste Leidse afgestudeerden van de gemeenschappelijke studierichting bestuurskunde Leiden/Rotterdam heb ik er nu al weer tweeënhalve jaar 'bestuurskunde in de praktijk' opzitten. Tijdens mijn studie had ik geen directe voorstelling van het soort baan dat ik zou kunnen vinden. Wat kun je eigenlijk met bestuurskunde? Wie zou jou, als bestuurskundige, willen hebben? Om me toch maar zo goed mogelijk voor te bereiden op iets dat mij in ieder geval zou interesseren koos ik voor de internationaal-juridische variant en besteedde tijdens het uitwisselingsprogramma in Bloomington (USA) vooral aandacht aan vakken die betrekking hadden op milieubeleid. Hoe sneller de stage/scriptie-periode naderde hoe meer zorgen ik me begon te maken over het feit of je überhaupt wel ergens terecht zou kunnen voor een stage, want wie weet nou eigenlijk wat een bestuurskundige is? Tot mijn grote verrassing kon het Europees Milieubureau in Brussel (EEB/BEE) iemand als ik goed gebruiken voor een te starten project dat zij wilden uitvoeren in opdracht van de Europese Commissie. Het project behelsde de feitelijke uitvoering van een aantal EG milieuriichtlijnen in de lidstaten van de EG. Dat bracht het bureau in een dilemma. Het onderwerp was te bestuurlijk-juridisch van aard om uit te laten voeren door een bioloog, maar een jurist zou misschien blijven steken in de omzetting van de richtlijnen in nationale wetgeving, terwijl dat slechts een onderdeel van het probleem was. Een bestuurskundige bleek dus de oplossing, iemand die zowel

het juridisch gedeelte als de toepassing van de richtlijnen op de verschillende bestuursniveaus kon bestuderen en de variabelen die daarop van invloed zijn.

Door mijn stage zag ik met iets meer zelfvertrouwen het afstuderen en een toekomstige baan tegemoet. In de tijd tussen het afronden van mijn scriptie en het afstuderen was ik als student-assistent met de opzet van een onderzoek begonnen. In het kader van dit onderzoek moesten we bij de provincie toestemming vragen om bepaalde gegevens te verzamelen. De provincie raakte zeer in het onderzoek geïnteresseerd en wilde mij in dienst nemen. Ik had echter een sollicitatie lopen bij een adviesbureau, een baan die mij ook wel aansprak. De provincie beloofde mij de opdracht als ik bij het adviesbureau in dienst zou treden en anders kon ik alsnog bij de provincie terecht. Bij het adviesbureau solliciteerde ik dus met een opdracht op zak en kreeg de baan.

Het adviesbureau waar ik toen ben aangenomen en nu als plaatsvervangend directeur werkzaam ben (Bureau voor ContractResearch - BCR) had behoefte aan bestuurskundigen. Het BCR doet voornamelijk opdrachten voor overheidsorganisaties. De opdrachten zijn zeer uiteenlopend van aard. Het BCR had dus mensen nodig die weten hoe de overheid in elkaar zit en die flexibel zijn. Flexibel in de zin van weten hoe een grote verscheidenheid aan problemen aan te pakken. In mijn korte loopbaan heb ik onder-

zoek gedaan op het gebied van besluitvormingsprocessen in de bodemsanering, ex ante evaluatie van de integrale milieuvergunning, samenwerkingsverbanden tussen gemeenten op het gebied van opsporing van milieudelicten (politie), de discrepantie tussen Nederlandse wetgeving en de EG-richtlijn betreffende milieueffectrapportage, de feitelijke uitvoering van een aantal EG-milieurichtlijnen in Nederland (opdracht van de EG), energiebesparing in het Midden- en Kleinbedrijf, beleid ten aanzien van milieuhinderlijke bedrijven in de woonomgeving op gemeentelijk niveau, de opzet en organisatie van het milieukeur en bedrijfsinterne milieuzorg. Ik geef adviezen aan individuele bedrijven met betrekking tot bedrijfsinterne milieuzorg, omdat ik van mening ben dat het vooral een organisatorisch en minder een technisch probleem is. De veronderstelling dat milieuzorg een organisatorisch probleem is wordt door meer en meer brancheorganisaties en werkgeversorganisaties onderkend. Ik heb een cursus milieumanagement voor het Midden- en Kleinbedrijf geschreven in opdracht van het KNOV en geef deze cursus ook. Tevens heb ik een onderdeel van een milieucursus voor bouwvakkers geschreven.

Van de meeste genoemde onderwerpen had ik als bestuurskundige geen verstand. Door me in de problematiek te verdiepen en gebruikmakend van bestuurskundige theorieën (complexe problemen, het functioneren van complexe organisaties) vormde ik me een beeld van de aard van de problematiek en kreeg ideeën over de aanpak van het project. Zolang een onderwerp niet puur technisch of puur juridisch is kan een bestuurskundige het naar mijn idee aan. Het is voornamelijk een manier van denken die je tijdens je studie leert en je in de praktijk een heel eind vooruit helpt. Deze manier van denken blijkt in de praktijk meer en meer

aan te slaan voor zover ik kan constateren. In de concurrentie met ingenieursbureaus merk ik dat de bestuurskundige aanpak langzaam maar zeker terrein wint op een puur technische benadering.

Voor de toekomstige afgestudeerden van de studierichting bestuurskunde ziet de banenmarkt er vooralsnog rooskleurig uit. Als voorzitter van Reticulair pols ik regelmatig bij overheidsinstanties en advies- en ingenieursbureaus naar de interesse in bestuurskundigen. Eén van deze contacten is inmiddels een trouwe afnemer van afgestudeerden bestuurskunde geworden. Eerst wilde de organisatie alleen juristen op de plek van beleidsmedewerker, maar sinds zij eenmaal voor een bestuurskundige hebben gekozen willen ze niets anders om hun vacatures op te vullen. Bij ingenieursbureaus is er ook een voorzichtige tendens naar het (willen) aannemen van bestuurskundigen waar te nemen, een opdracht is vaak méér dan een technisch probleem. Dit geldt ook voor werkgeversorganisaties, die zowel in hun relatie met bedrijven als naar de overheid toe bestuurskundigen goed kunnen gebruiken. Verder blijkt de diversiteit van mogelijkheden uit de grote verscheidenheid aan banen die tot nu toe door de afgestudeerden bestuurskunde wordt bezet. Naar mijn idee is het een soort bewustwording, een verandering in het denken over de aanpak van problemen die in gang is gezet ten gunste van de afgestudeerden bestuurskunde. Dit zou betekenen dat niet alleen bestuurskunde *werkt* in de praktijk, maar het ook blijkt te werken *met* bestuurskunde in de praktijk.

Wie vangt de bal?

Zo, nu even een balletje opgooien, een enkele knuppel in een hoenderhoek werpen, kortom tijd voor stoken!

Even iets om knus bij de cv over na te denken: de B.I.L. Niet zozeer de vereniging zelf - ook wel leuk- maar laten we het eens hebben over de naam.

Marcia van Dooren
Saskia van Laar

B.I.L. staat voor Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden, dus niet Bestuurskunde In Leiden zoals menig eerstejaars denkt te weten (ach, zo denken er wel meer). Het hierboven genoemde balletje c.q. de knuppel staat voor de naamsverandering. Aangezien ook wij bestuurskunde studeren (uiteeraard, wie niet?) zullen wij dit onderwerp puntsgewijs, gepland en gecoördineerd doch flexibel (?) analyseren.

Zo kan als eerste reden aangedragen worden, dat aangezien er jarenlang moeite gedaan is ons (bestuurskundigen) duidelijk te distantieren van de politicologen, is het vreemd is te noemen dat we qua verenigingsnaam zo dicht mogelijk tegen ze aangekropen liggen (B.I.L./ S.P.I.L.). Of de S.P.I.L. nou eerder of later met deze naam aankwam laten we in het midden, hoewel het natuurlijk wel duidelijk moet zijn dat de B.I.L. niet de laatste was! Het is niet onze bedoeling om hierover een discussie te doen oplaaien, het gaat ons meer om de weinig originele afkorting die beide verenigingen gebruiken, met name het lot van de B.I.L. trekken we ons bijzonder aan.

Heb je nooit gehad dat iemand aan je vroeg:

"Ben je lid van een studievereniging?"

"Ja, van de B.I.L."

"Van de waaaaat?"

"De Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden, heb je 'm? Hallo, hallo

wakker worden!"

Of, zoals de oud-voorzitter op de afgelopen ALV het voorbeeld aanhaalde van die keer dat hij belde naar een bedrijf en zich aldus introduceerde: "Goedemorgen, ik ben van de B.I.L. en bel voor de W.O.B.S.-dag", waarna een pieptoon het vriendelijke antwoord was.

Zouden wij dan toch onderdoen voor Rotterdam met hun welluidende naam "Cedo Nulli" (wat staat voor: 'Ik geloof niemand')? Wij steken hierbij wel erg af met onze weinig inventieve afkorting B.I.L. oftewel Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden (sorry voor de herhaling: dat krijg je nou eenmaal bij bestuurskunde, bovendien is het wel zo handig aangezien de kans dat de BB op tijd volkomt zo groter wordt, dan komt deze misschien weer wat vaker uit!).

Nu komt het nog op twee zaken aan: inventiviteit en geld. Haalbaarheid en een maatschappelijk draagvlak voor zo'n ingrijpende beleidsverandering moet geen probleem zijn. Een plaats op de politieke agenda hebben we nu toch al dus vooral participatie van de achterban is van essentieel belang voor met name de inventiviteit. D.m.v. een prijsvraag voor de mooiste naam moet ook dat kunnen. Geld zat bij de B.I.L. toch? So let's go back to our roots!

HOLDER

Industrie- en Kommunaltrekkers

PARK 70 met 2-WD of 4-WD

In standaard uitvoering met:

- hydrostatische rijaandrijving
- geluidsarme veiligheidskabine
- fronthefinrichting

Uitgebreid assortiment op- en aanbouwwerktuigen voor o.m.:

- *maaiwerkzaamheden (voor-, tussen- en achteraanbouw)
- *aanleg en onderhoud van sportvelden
- *transportwerkzaamheden
- *winterdienstwerkzaamheden

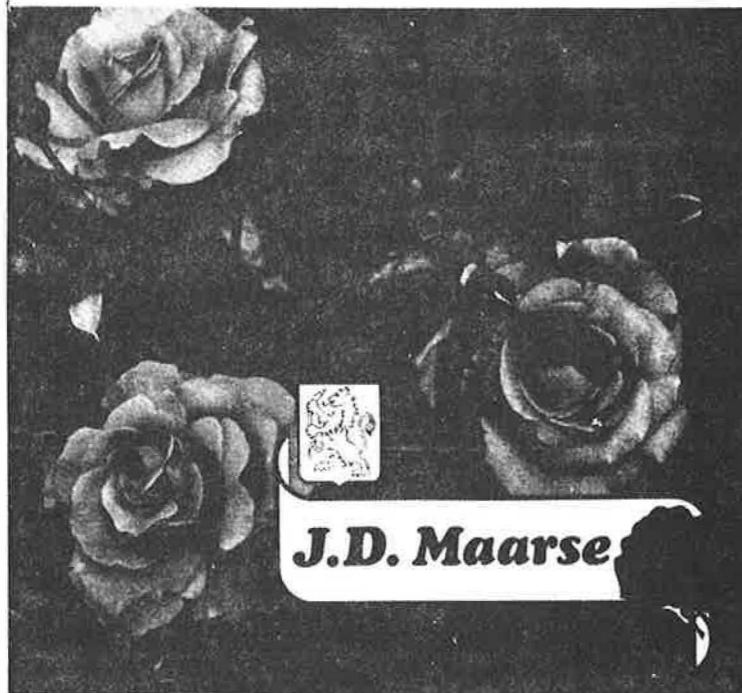

MOTRAC B.V.
Pollaan 49 7202 BV Zutphen tel. 05750-91911* fax 05750-16758

PARK 70/2-WD = 26 kW (35 pk)
PARK 70/4-WD = 30 kW (41 pk)

J.D. Maarse & Zonen bv
HANDELSKWEKERIJEN

Oosteinderweg 489, 1432 BJ Aalsmeer
Telefoon 02977 - 2 46 83, Telefax 02977 - 4 05 97

J.D. Maarse

In rozen een begrip!

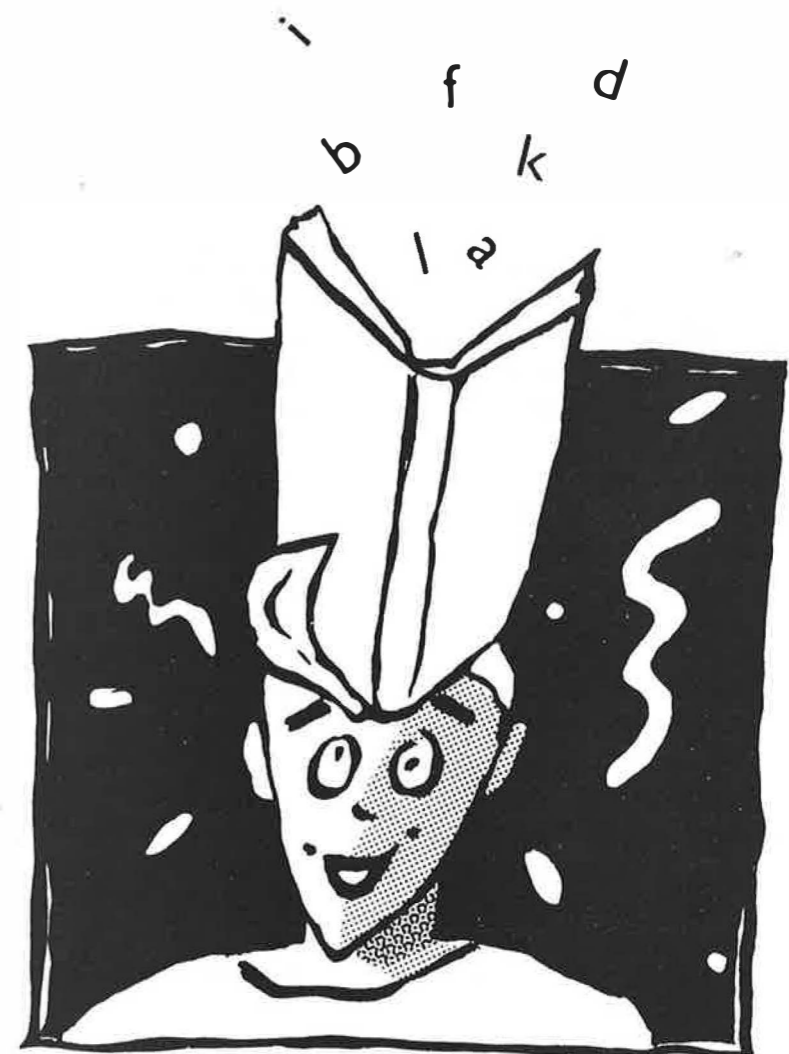
*Voor alle toepassingen in
Landschappelijk en Stedelijk Groen!*

Grootbloemige struikrozen
Rozen voor potcultuur
Geurende rozen
Polyantharozen
Stamrozen
Parkrozen
Botanische rozen
Rozen als bodembedekkers
Rozen voor haagbeplanting
Toprozen - Gouden rozen
Rozen in oude soorten
Rozen voor heesterbeplanting
Rozen voor wildbeplanting
Rozen voor kascultuur
Lambertiana-hybriden
Klimrozen
Miniaturrozen
Verpakte rozen

Tevens diverse soorten op eigen wortel.

Onderstammen voor Prunus, Rozen, Seringen.
Trekgewassen, jonge planten Forsythia, Prunus,
Seringen.
Bloemisterijplanten.

book for brains

BOOK

Voor studie, beroep en ontwikkeling
Specialist in buitenlandse boeken
Eigen import

Den Haag Molenstraat 20a Leiden Breestraat 54 Utrecht W.Vrouwenstraat 5

Over melk en andere brokken.

Een artikel schrijven voor Bestuurskundige Berichten is niet de enige manier om invloed uit te oefenen binnen de vakgroep. Er zijn ook officiële organen met studenten in hun geledingen. Eén hiervan is de studierichtingscommissie en zij stelt zich hier voor.

De studiegids doet op bladzijde 33 een poging de studenten bekend te maken met het verschijnsel van de universitaire bestuursorganisatie. Mocht je dit gelezen hebben -en dit achten wij niet waarschijnlijk- dan zal dit niet erg bevorderend hebben gewerkt voor het aanwakkeren van uw inzet voor, interesse, inzet en inspraak in het deelnemen in één van de 'machtige' organen binnen de vakgroep Bestuurskunde.

Wij citeren: "Het bestuur van de vakgroep stelt op het terrein van de vakgroep een onderwijs- en onderzoeksprogramma vast. Het onderwijsprogramma moet overeenstemmen met het door de faculteitsraad vastgestelde facultaire onderwijsprogramma." Hieruit kunnen we opmaken, dat de studierichting bestuurskunde functioneert in een door de faculteit opgelegd kader. De studierichtingscommissie, die voor de helft uit studenten bestaat, opereert -zoals u hierna kunt lezen- tussen het faculteitsbestuur en het vakgroepsbestuur.

In het vakgroepsbestuur zitten alle leden van de vakgroep en zes studenten, die jullie vertegenwoordigen. Zij brengen klachten en opmerkingen van sommige kritische studenten -en dit zijn er weinig- over aan de andere leden. Voorts zitten zij in andere "praatgroepen" als bijvoorbeeld een commissie, waarin de herziening van het doctoraalprogramma wordt voorbereid. Dit laatste speelt op het moment in alle gelederen.

Als student kan je op deze manier wel degelijk invloed uitoefenen: er wordt naar op- en aanmerkingen geluisterd. Wat opvalt is dat de gemiddeld docent erg blij is met enige activiteit op dit gebied: zij hebben geen zicht op wat er leeft onder de studenten. In de praktijk blijkt echter het officiële beslissen van het vakgroepsbestuur neer te komen op het achteraf goedkeuren van -door het dagelijks bestuur voorgedruide- beslissingen: "Zij nemen de opmerking mee!" Het zicht op wie de werkelijke beslissingen neemt is beperkt. Wel staat vast dat de bovengenoemde praatgroepjes iets meer "vingers in de melk te brokkelen hebben."

Evenals in het vakgroepsbestuur zitten er in de studierichtingscommissie ook studentenvertegenwoordigers. Deze commissie bestaat zelfs voor de helft uit studenten, waardoor hier iets meer in de spreekwoordelijke pap gebrokkeld kan worden.

In de wet op het wetenschappelijk onderwijs wordt haar taak als volgt omschreven: "...die desgevraagd of uit eigen overweging advies uitbrengt aan de faculteitsraad, aan het faculteitsbestuur en aan de vakgroeps [...] besturen". Als het advies de vaststelling, nadere regeling of uitvoering van het onderwijsprogramma betreft, mag het alleen gemotiveerd afgewezen worden. Een van de punten waar advies over wordt gevraagd is de inhoud van de studiegids van het komend jaar.

Ook worden er in de vergadering knelpunten besproken, die door leden van de

commissie of door studenten die de vergadering bijwonen zijn gesignaleerd. Iedere vergadering is voor studenten toegankelijk, je kunt dus altijd je stem laten horen! Er wordt voor gezorgd dat de door jou aangedragen problemen door de juiste personen "opgelost" worden. Onlangs zijn de roosterproblemen, die door een groot aantal studenten werden ervaren, aan de orde geweest.

Als je dus problemen hebt met de organisatie, indeling of dergelijke van de studie kun je altijd bij ons terecht. Wij zijn te bereiken via onderstaande telefoonnummers. Nogmaals, de vergaderingen zijn voor iedereen toegankelijk, dus ook daar kun je terecht met je grieven. In de Mare staan de data en de plaats van de vergaderingen iedere keer aangegeven. Je kunt ook Loes Hazewinkel bellen: zij weet alles! In komende BB's zullen we jullie zoveel mogelijk op de hoogte houden van de gang van zaken.

Sinds enkele maanden begint de inbreng van studenten zijn vruchten af te werpen: petitie vliegen ons om de oren, de problemen met het rooster zijn in het vakgroepsbestuur en de studierichtingscommissie heftig aan de orde geweest en

Verenigde Gründlichkeit

Een slogan die vragen opwerpt. En wierp. Sommigen rijzen de haren te berge, anderen kunnen het wel waarderen.

Franske Jorna, secretaris

Het lag voor de hand: een jaar waarin onze beminde oosterburen na meer dan veertig jaar scheiding hun Wieder-

de samenwerking tussen de student-leden van de universiteitsraad, faculteitsraad, studierichtingscommissie en het vakgroepsbestuur begint gestalte te krijgen.

Het is van het grootste belang, dat jullie je actief gaan bemoeien met de gang van zaken op de vakgroep. Zoals gezegd, is dit in je eigen belang en blijkt er juist vanuit de docenten behoefte te bestaan aan opbouwende kritiek.

Jouw problemen, klachten, op- en aanmerkingen kunnen bij de **klaagbox** doorgegeven worden: 273696.

Ook kun je ons thuis bereiken:
 Peter de Kruyk 071-144113
 Tjeerd de Groot 071-123405
 Irene Baard 071-142829

Stelletje ingekakte meelopers, ROERT U!!

vereinigung beleven, een zo cruciaal jaar moet enig stempel achterlaten op de nog zo jonge B.I.L. geschiedschrijving. En dus

presenteert een nieuw bestuur zich onder de titel **Verenigde Gründlichkeit**.

Het werkelijke motief ligt natuurlijk dieper dan een zo oppervlakkige drijfveer. De twee elementen staan ook voor de twee 'pijlers van beleid' die wij tot basis hebben verkoren.

Met 'verenigde' willen we benadrukken dat één, zo niet de belangrijkste, hoofddoelstelling is het realiseren van een sterkere ledenbinding.

In een tijd dat onze studierichting en -vereniging volgroeide vormen begint aan te nemen en de eerste symptomen van massaliteit de kop opsteken, realiseren we ons dat de binding tussen de leden en de B.I.L. niet automatisch aangenomen kan worden.

Een nog intensievere aandacht dan voorheen en ontplooiing van nieuwe initiatieven is vereist om de leden betrokken te maken - en te houden. Hier nu dringt zich een parallel op met een nog verdere oosterbuur: de Sowjet-Unie. "Allereerst dienen we er op toe te zien dat er een sfeer wordt gecreëerd die maakt dat het individu maatschappelijk actief en verantwoordelijk wordt", aldus M. Gorbatsjov.

Ter stimulering van de ledenbinding zijn een aantal nieuwe activiteiten geïnitieerd: een tentamenbank, verkoop van boeken voor de Rotterdamse varianten, meer aandacht voor de festiviteiten, speciale campagnes gericht op ouderejaars, eerstejaars en JBW'ers en een vijfde nummer van het periodiek dat u op dit moment voor u heeft.

Naast deze activiteiten worden met tomeloos enthousiasme eerder ondernomen activiteiten geprolongeerd, want, aldus voornoemde staatsman, "om grote vooruitgang te boeken is het niet nodig eerst alles overhoop te halen en dan te beginnen aan het verbeteren van alle

fouten."

De 'Gründlichkeit' moet vooral tot uiting komen in een professionele bestuursstijl en een goede, effectieve promotie, zowel richting (potentiële) leden als richting mogelijke sponsors, die tenslotte ook werkgevers kunnen zijn.

Al deze activiteiten, en eigenlijk het gehele verenigingsleven, moet tot stand komen door middel van een goede samenwerking tussen de leden en het bestuur. Alleen zo kan een grote vereniging als de B.I.L. elan, uitstraling en levendigheid behouden.

Bestuur en leden, een twee-eenheid. De leden, aan hen staat de mogelijkheid tot participatie open via de georganiseerde activiteiten en via het commissiewerk; waarbij ik in deze alinea eigenlijk een oproep wil doen aan iedereen om zich in te zetten voor de commissies.

Het bestuur, dat zijn de volgende personen:

Mark Crooijmans, voorzitter;
Franske Jorna, secretaris en commissaris lezingen;
Astrid Stokman, penningmeester;
Esther Vogelsang, commissaris symposium en excursies;
Marc de Kam, commissaris almanak en excursies;
Lucien van Groenendael, commissaris vakliteratuur en
Hanneke van Bergen, commissaris mentoraat en festiviteiten.

Samen moeten we de vereniging dragen. Samen moeten we alle mooie ideeën en initiatieven die we in ons hoofd hebben realiseren. "Het woord vindt zijn voltooiing in daden", zo geldt tenslotte.

En zo eindigt dit artikel in een pleidooi om inzet van ieder die dit leest. Door inzet wordt bijgedragen aan de bloei van de vereniging en leert men bovendien

zaken die nog van pas kunnen komen.

Mag ik in dit kader eindigen met een citaat van de winnaar van de Nobelprijs voor de Vrede, in de hoop enig tegenwicht gegeven te hebben aan een vermeende germanistische inslag van dit bestuur:

"Wij zijn allen leerlingen, en de tijd en het leven zijn onze leermeesters."

Agenda

In het kader van de Verenigde Gründlichkeit hier de data van de eerstvolgende gelegenheden onze biljetjes tegen elkaar te wrijven:

17 januari Nieuwjaarsborrel
in de Branderij
Begin maart Binnenlandse excursie

Nader bericht over deze activiteiten volgt.

EEN BEZOEK AAN
BOEKHANDEL **KOOYKER**
IS EEN STUDIE WAARD

- uitgebreide voorraad voorgeschreven en aanbevolen boeken voor alle faculteiten
- mogelijkheid tot kopen op rekening
- compleet pakket, inclusief buitenlandse titels, zo goedkoop mogelijk
- collectieve levering met korting

Openingstijden

Breestraat 93

Maandag van 13.00 - 18.00 uur
Dinsdag, woensdag en vrijdag van 09.00 - 18.00 uur
Donderdag van 09.00 - 21.00 uur
Zaterdag van 09.00 - 17.00 uur

Leidse Plein AZL

Maandag t/m vrijdag van 10.00 - 17.00 uur

KOOYKER
sinds 1863

Boekhandels:

Breestraat 93,
2311 CK Leiden.
Tel. 071 - 160500.

Leidse Plein AZL,
Rijnsburgerweg 10,
2333 AA Leiden.
Tel. 071 - 160515.